

Rudy Dek, nader bekeken

De 7 Vierdaagse thrillers

Hij was nog voorzitter van onze vereniging, ten tijde dat het boek 'Goudenkruisdragers' verscheen, toen Henny Sackers beloofde om een boekbespreking te maken over de thrillers van Rudy Dek. Inmiddels zijn er zeven thrillers verschenen en is Henny ook geen voorzitter meer, maar bij deze lost hij zijn belofte in.

In de afgelopen eeuw zijn er veel Vierdaagse gerelateerde zaken aan de geïnteresseerde wandelaar en het kooplustig publiek gepresenteerd. In allerlei soorten en maten: Vierdaagsehanddoeken, Vierdaagsetegels, Vierdaagsefotoboeken, kortom te veel om op te noemen. In dat kader was het toch verrassend dat dit assortiment Vierdaagsegerelateerde zaken in 2008 werd uitgebreid met het fenomeen Vierdaagsethriller. In dat jaar presenteerde de Veenendaalse auteur, tekstschrijver, journalist en taaltrainer Rudy Dek zijn roman *De dood of de gladiolen*. Dit boek vormde het begin van een tot nu jaarlijks van een nieuwe thriller voorzien serie, met achtereenvolgens *Vrijdagmoorden* (2009), *Het verdriet van de Vierdaagse* (2010), *Dood van een marsleider* (2011), *De Goudenkruisdragers* (2012), *4 dagen pijn* (2013), en *afgelopen zomer: Bloed door lopen*. Ik ken Vierdaagselopers (en zeker *Goudenkruisdragers*) die inmiddels niet alleen alle delen hebben gelezen, maar reikhalzend uitkijken naar de nieuwe thriller. Ook als representatiemiddel doen de boeken het goed: jaarlijks worden door het Vierdaagsebestuur tientallen exemplaren cadeau gedaan. Ook al wordt een gegeven paard niet in de bek gekeken, kennelijk durft de marsleiding het aan haar relaties hiermee een kwalitatief goed geschenk te bieden.

Voor degenen die niet met de thrillers van Rudy Dek bekend zijn: waarover gaan deze? Over allerhande varianten van moord en doodslag tijdens en rondom de Vierdaagse. Inclusief chantage, intriges, bedreigingen, corruptie, complotten en veel geweld. In *Dood van een marsleider* neemt het geweld ronduit groteske vormen aan en verplaatst het zich voor een deel zelfs naar een woning aan de Sint Annastraat, waar de lijken zich in een gangkast opstapelen. Het is de woning van de Nijmegenaar Rogier Hoofs, de hoofdpersoon. Rogier is een fanatiek Vierdaagseeloper (in *Bloed door lopen* haalt hij na enige jaren malheur zijn 32e), voor wie het leven vooral in het teken lijkt te staan van die ene week in juli. Hij heeft dat niet van een vreemde. Zijn moeder (door Rudy Dek zo geportretteerd dat zij uit een voormalige wandelvereniging zoals de *Blauwvosjes* lijkt weggelopen) is een gepensioneerde gymjuf met straffe ideeën over de wandelsport en even zo fanatiek met de Vierdaagse totdat een beroerte haar bedlegerig maakte. Zijn vader (een beminnelijk uitgever die later niet Rogiers echte vader bleek te zijn) is aanvankelijk bij een gewoon, maar (ook al weer) later bij een uiterst verdacht verkeersongeval om het leven gekomen. Afgezien van een wat raadselachtig dagboek dat vader tijdens een verblijf in de VS schreef, is diens rol vooral die van geldschietster geweest. Dankzij de familiale erfenis hoeft Rogier namelijk niet meer te werken en kan hij zich bezig houden met de ellende die anderen overkomt en die Rogier als een magneet aantrekt. Overigens: Rogiers biologische vader is uiteraard ook een Vierdaagseeloper, wiens wandelcarrière tot de editie van 1964 beperkt bleef, en die zich verder onledig hield met tot waanzin gedreven ideeën over door hem te realiseren woontorens in Nijmegen; geen wonder dat de man daarna in de gesloten psychiatrie is beland.

Rogier zelf leren we kennen als een gedreven persoon. Gedreven door idealen, maar ook zonder al te veel levensgeluk. Zijn cv is warrig: een fanatiek Vierdaagseeloper, lid van WIOS'81, oud-verpleegkundige bij het Radboud, stadsbuschauffeur bij Breng (voorheen Novio), maar vooral amateurdetective en freelancer bij het investigatiebu-

reau Van Bergen, Van Bergen & Van Bergen (wegens droevige familieomstandigheden in 4 dagen pijn gereduceerd tot Van Bergen & Van Bergen). Tegelijk rijst het vermoeden dat Rogier iets ADHD-erigs heeft. Niet vanwege zijn Vierdaagsekoorts, maar vanwege het solistische en naïeve optreden waarmee hij serieuze criminaliteit bestrijdt. Zonder voorbehoud zoekt hij het gevaar op, overschat situaties en belandt dus met regelmaat in het ziekenhuis. Is het niet vanwege verkeersongelukken (wie stopt er nu in dichte mist op een smalle Betuwse dijk om een zwaan van de dijk te jagen?), dan wel omdat er een bom onder zijn antieke Volvo Amazon afgaat of omdat hij in zijn eentje een jeugdbende in de wijk de Wolfskuil op het rechte pad wil krijgen, ongehinderd door de wetenschap dat hij in die wijk al eerder klappen kreeg. Zijn toewijding tot zijn bedlegerige en comateuze moeder is groot, al is het een minpuntje dat hij op een gegeven moment vergeet dat hij haar met bed het balkon had opgereden en ze geruime tijd een plensbui over zich heen krijgt (De dood of de gladiolen). Relaties lijken aan Rogier niet besteed. Annelies, in verschillende thrillers nog zijn reddende engel, is in latere boeken zelfs van het toneel verdwenen. Opmerkelijk, omdat Rogier haar in De dood of de gladiolen trouw bleef, ondanks de zinnenprikkeling die van de even sensuele als ambitieuze Omroep Gelderland-verslaggeefster Irene Jaeger uitging, terwijl hij in Vrijdagmoorden nauwelijks wroeging lijkt te hebben van een one night stand met de dochter van zijn collega, in tegenstelling tot de diepe indruk die de vrijage met Rosanne Danhoff achteraf in Het verdriet van de Vierdaagse achterlaat. Rogier valt dus op verkeerde vrouwen, waarvan Michelle het grootste voorbeeld is (in werkelijkheid heet zij Nienke Richter, een rijksrechercheur met wie Rogier een wel heel gevaarlijk spel speelt; De Goudenkruisdragers).

Wordt Rogier (inmiddels de 50 naderend) zo stevig geportretteerd dat menig een hem voor de schaatser Gerard van Velde houdt, voor de rest heeft Rudy Dek weinig compassie met zijn andere hoofdpersonen. Wilhelm Louwers, een morsige, wat verlopen Gelderlander-journalist, alcoholist, melancholisch tobkend over zijn mislukte relatie, maar ook met een zodanig chronisch geldgebrek dat hij niet ervoor terugdeinst geld van zijn dochter te lenen. Inspecteur Van Drunen, een karikatuur van rechercheur De Cock (inclusief hoedje) die voortdurend in willekeurige volgorde wordt gekweld door chronische rugpijn, door de rijksrecherche, de ongekozen burgemeester van Nijmegen (althans tot en met diens vertrek naar de HBO-raad), en uiteraard door die dekselse amateurdetective Rogier Hoofs. Gelukkig is de politiemans steeds vergezeld van de energieke en talentvolle rechercheur Tamer Gurbuz, waarmee (afgezien van het feit dat deze politiemans rode schoenen schijnt te dragen) de vergelijking met De Cock compleet is.

Alle zeven thrillers zijn de moeite waard. Voor Vierdaagselopers is er veel herkenning, maar ook Nijmegenaren die meer passief van de Vierdaagse plegen te genieten, kunnen zich laven aan de nauwkeurigheid waarmee Rudy Dek hun stad in de Vierdaagseweek beschrijft. Al aarzelt Rudy Dek niet om zijn lezers te confronteren met Nijmegenaren voor wie de Vierdaagse een gruwel is en die complotteren om de Vierdaagse aan Rotterdam te slijten (Het verdriet van de Vierdaagse). De Veenendaler geeft blijk van een uitstekende kennis over de Nijmeegse infrastructuur. Straatnamen, wijken, gebouwen: het klopt allemaal. Zelfs de loods op het universiteitsterrein waarin de geldauto werd verborgen (Vrijdagmoorden) heeft daar in wekelijkheid ooit bestaan. De geheime ondergrondse gangen onder het centrum van Nijmegen (Dood van een marsleider) hebben echt bestaan, al lagen die iets meer richting Kelfskensbos. En: inderdaad in Nijmegen woon je óp de Kwakkenberg en niet daarin (De Goudenkruisdragers). De auteur heeft zich ook het Vierdaagsegebeuren goed eigen gemaakt. Zo weet hij precies de betekenis van een vroege startkaart voor de 40km, kent hij de aard van het parcours op de tweede dag (inclusief het vileine bijrolletje voor miss Druten met het oog op 2016) en de functie van de bureaulisten. Zijn er dan geen missers? Natuurlijk wel. Zo

meent de schrijver dat iedere ochtend vanuit het Julianapark wordt gestart met de startscan bij het bureau, maar verder zijn het hooguit details. Wel laat hij de officials nog wel eens buiten hun boekje gaan (zoals de privacy schending door 'Marjorie Vonk van bureau 40c' afgedwongen met chocolade in 4 dagen pijn), en dicht hij de marsleider (Hugo, later Anna Vieten) meer macht toe, alsof de echte marsleider niet door vier andere bestuurders wordt bijgestaan. Overigens wordt ook de marsleider door Rogier moeiteloos tot het prijsgeven van informatie uit de Centrale Administratie verleid (Bloed door lopen). Verder rieken de schermutselingen tussen antimilitaristische actiegroepen versus een extreem rechtse wandelgroep in Mook in De dood of de gladiolen naar anachronisme. (Bovendien laat Rudy Dek die groep extremisten in Mook het 30km parcours oplopen, zodat diskwalificatie vermoedelijk een voortijdig einde van de verhaallijn had moeten opleveren). Ook het gemak waarmee Rogier Kamp Heumensoord betrad (Vrijdagmoorden) spoort niet met de werkelijkheid. Opvallend is de fascinatie naar ontspoorde ex-militairen rond de Vierdaagse (zoals 'Adolf' in Vrijdagmoorden, Jonas T. Speelman in Dood van een marsleider en Xander 'de Handelingeman', in Bloed door lopen). Maar dat kan, gelet op 4 dagen pijn ook worden gezegd over andere mensen die kampen met de geestelijke gezondheid en tot bizarre daden komen. Bijvoorbeeld de professoren die Rudy Dek uit zijn pen laat vloeien: de populistische Zweedse econoom Edström (Vrijdagmoorden), de Yale-professor Stanley Milgram met vreemde experimenten (Dood van een marsleider), maar zeker de doorgedraaide wijsgeer Bernard Werner (De Goudenkruisdragers). Alleen professor Rosalie Sedney, een Surinaamse hoogleraar genetica (Dood of de gladiolen) komt er goed vanaf (al vraag ik me af of haar jeugdig beschreven verschijning passend is voor iemand die op het parcours van de 30km loopt).

Een compliment verdient de schrijver voor de medische passages. Volgens mij is Rogier de enige privédetective die een door hem gebroken neus bij zijn slachtoffer weer recht zet, zonder moeite een PED-sonde kan inbrengen (De dood of de gladiolen), niet terugdeinst voor het operatief verwijderen van een kogel bij een crimineel (Vrijdagmoorden) en en passant zijn gebleeserde pink weer terug in de kom drukt (4 dagen pijn). Complimenten ook voor de correcte beschrijving van de gang van zaken bij politie en justitie, een aspect waarin een thrillerschrijver zorgvuldig moet zijn om zijn verhaal reëel te houden. Is de verwijzing naar de al lang niet meer bestaande gemeentepolitie en hoofdcommissaris (Vrijdagmoorden) niet juist, de instructie verhoortechniek die Rogier van Tamer Gurbuz krijgt (Het verdriet van de Vierdaagse) is vrij authentiek. Jammer is dat Rudy Dek de rechercheur in dezelfde thriller wel erg amateuristisch een plaats delict laat betreden en hem vervolgens volstrekt onrechtmatig met een 'huiszoekingsbevel' naar een woning laat gaan. Ook de manier waarop het malafide bedrijf Oxygen tegen de lamp loopt, is hartstikke onrechtmatig (Dood van een marsleider). Maar: een forse kwaliteitsverbetering is zichtbaar in De Goudenkruisdragers en de volgende boeken. Zo is de beschrijving van hetgeen een bezoeker zich bij binnenkomst in een tbs-kliniek moet laten welgevallen, waarheidsgetrouw (4 dagen pijn) en zijn in Bloed door lopen geen missers meer te ontdekken (integendeel, met juistheid is op de beperkte betrouwbaarheid van de Osloconfrontatie -de line up- gewezen).

Daarin onderscheidt Rudy Dek zich absoluut van de Vierdaagsethillers die vanaf 2012 door zijn vorige uitgever worden aangeboden. In het boek Villa Gladiola van Tjeerd Langstraat zitten veel storende fouten en Een wandelende tijdbom van Lex Muller komt zo stroef op gang dat de lezer op p. 98 nog geen idee heeft wat een in de VS gestrande voetbaljournalist die iets over een bom in het vliegtuig heeft geroepen met de Vierdaagse te maken heeft. Dus ik ga voor de Vierdaagsethillers van Rudy Dek. En als ik dan tot slot een keuze moet maken, dan verdient De Goudenkruisdragers voorlopig de pluim voor de tot nu toe beste Vierdaagsethriller (al is het slot in Vrijdagmoorden ook de moeite waard). Tot deze waardering kom ik niet omdat Rudy Dek dit deel heeft opgedragen aan de Gouden-Kruisdragers (al siert hem dat wel). De verhaallijnen in De Goudenkruisdragers lopen minder door elkaar dan bijvoorbeeld in Het verdriet van de Vierdaagse, maar Rudy Dek weeft de belevenissen van de ijdele en eigenzinnige professor Bernard Werner op een knappe manier door het fantasievolle complot, waarvoor de vereniging 'Gouden-Kruisdragers Vierdaagse' een duivelse dekmantel is; aan het einde staat vast dat de biograaf van een oud-premier nog wat uit te zoeken heeft (al kan ik wel verklappen dat deze oud-premier zich in het echt nimmer bij de intocht vertoonde). Graag had ik een wat former optreden gezien van het Hoofd Start- en Finishlocatie, 'een kopstuk van de vereniging van Goudenkruisdragers', die kennelijk niet alleen goed met Rogier Hoofs bevriend is, maar ook met Ivo de Blécourt, al is zijn optreden (op de voorlaatste pagina) wel indrukwekkend. Omdat Rudy Dek's figuren pure fictie zijn, houd ik het voor louter toeval dat hij in De Goudenkruisdragers de naam De Blécourt heeft gebruikt. Rudy Dek wil in zijn boeken de Vierdaagse presenteren als metafoor voor het leven. Hij schrijft daarover: "Je kunt hem uitlopen, maar je kunt ook uitvallen. Onderweg gebeurt er van alles, net zoals in ons dagelijks leven. Elk boek heeft dus wel een eigen verhaal, maar wie de reeks volgt, merkt dat er op de achtergrond zich nog een tweede verhaal ontwikkelt. Dit verhaal loopt door in elk volgend deel. Het vertelt meer over wie Rogier is. Terwijl Rogier allerlei ellende oplost, komt hij meer over zichzelf aan de weet. Dat levert helaas voor hem (maar gelukkig voor ons) weer allerlei nieuwe problemen op". Dit doet ons naar meer smaken. De onnoemelijkheid van alles wat in en rondom de Vierdaagse gebeurt. Biedt mijns inziens meer dan genoeg inspiratie voor toekomstige Vierdaagsethillers. Een fenomeen dat zijn waarde na 7 edities heeft bewezen.